צג א מיי פי"ל מהל' טוען

בג א מיי פייח מהלי טוען
הלכה ח סמג עשין לה
טוש"ע ח"מ סיי קמו סעיף
ה:
מד ב מיי פ"י מהלי
מכירה הלי א סמג עשין

פב טוש"ע ח"מ סי' רה סעיף א: צה ג מיי' פי"א מהלי

שניף ט. צה ג מיי פי״א מהלי מלוה הלי א ופ״ז מהלי טוען הלי ב סמג עשין לד

טוש"ע ח"מ סי לנו סעיף ב זוסי פא ס"ח וסעי י ועיין מה שכתב המ"מ בפ"ה מהלי מכירה מ"ח

צו ד מיי פי״א מהלי מלוה צו ד נויי פי ט מאל מער עם הלכה א קמג עם טוש"ע ח"מ סי לנו סעי ג עוש"ע במיי פ"ה מהלי מכיי ופייה מהלי מכיי ופייה מהלי מכייה מהלי מכייה מהלי מכייה מהלי מכייה מהלי מכייה מהלי מכייה מכי

ובטוש"ע ח"מ סי" קפט וסי

קלה סעיף א: צו ה מיי׳ פ״ו מהל׳ עדות

צו ה מיי פיין מהלי עדות הלכה א סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סיי מו סעי' ג וסעי' ד: צח ג מיי פייא מהלי מלוה הלכה א סמג עשין לד

טוש"ע ח"מ סיי לנו סעיף ג: צמ ז מיי פ"י מהלי מכירה הלי ב סמג עשין פב

טוש"ע ח"מ סי׳ רה סעיף

ל) בכ"י אימא: אלא אע"ג. בכי" מיתח: חנה חנה חנייה.
 דק"ס, ב) [וכן הוא ביבמות לא: גיטין עא.], ג) [וע"ע מום' יבמות לא: ד"ה דחזו וכו"], ד) [בגתי שלפנינו לא וכו'], ד) [בגמ' שלפנינו לא נזכר רב נחמן אלא רבה בר רב הוכל דב מנון טופו לבי לדכ הוכל הול דקלמר זיל איימי מלמא וכי ז'כ"ל דגרסי מוסי היה כך בסוגיי דהמם מיהו מוף המוציל לב: דא"ל לאו מי איתמר עלה וכו׳ אמר רב נחמן וכו׳ קלת קשה],

הגהות הב"ח

לשב"ם ד"ה וכן מודעל (ל) יכו׳ דעו לכם שתכירה או

מוסף תוספות

א. דומיא דספר המקנה בעינן גיענ״6ב. כדאמרינן (מנחות קג:) כל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו. תום' יבמות לא: ג. מה בו עוס יכנווע לה. ג. בה: בכך, יביא שטרו בכ"ד. כתוכות כ. תוד"ה ור' יותנן. T. [ד]עד אחד בכתב ועד אחד בעל פה אין מצטרפין דמשמע הא שנים בשטר בשתי אגרות אפי בשוני אגווונ מצטרפין. תוס' כתוכות כ: ועי"ש מה שתי' תוס' ע"ו. ה. [ולתירוץ א' דתוס׳ י״ל ד]סד״א אע״פ חכמים שתקנת שתקנת חכמים היא שתועיל המחאה בלא דעת רניחא ליה שיכתבו מ״מ דעת חד מנייהו בעינן קמ"ל דמועיל לראיה קמ"ל דמועיל לראיה אנ"פ שנכתם שלא מדעת שניהם. שעיתה, נסס מוס' הלמ"ם. 1. אלא ה"ק קנין הדגיל בפני שנים א"צ קס: 1. זכי האי גוונא מילתא דשכיתא הוא שאין בגוון אלא עבדיו וקרוביו. ביו חוד ותמחתא כל " ר״ן. ח. [ד]מסתמא כל כמה דלא הדר ביה רוצה הוא שיכתבו. תוס׳ סנהדרין כע: 10. דהא רב נחמן ס״ל כשמואל בפ״ק דסנהדרין (ג.) דשנים שדנו דיניהם דין ור׳ נחמן גופיה סבר דקיום שטרות בשלשה. תוס׳ כתונות כנ. י. עיין רשב״ם בסוגיין בע״ב בד״ה גלוי מילתא. . שטרות

מדעת מוכר ושטר מתנה מדעת נותן ושטר מלוה מדעת א לוה ועדות נמי לא חשיב דמפיהם ולא מפי כתבם ופירש"י בפי׳ החומש שלא יכתבו עדותן באיגרת וישלחו לב"ד וי"ל דתקנת חכמים היא שיהא חשוב עדות כדי לבטל החזקה בעדות כל דהו שבדבר מועט מבטלים החזקה

וכן מודעה בפני שנים. מי שהנסוהו למכור וליתן הת שלו בעל כרחו ולכתוב שטר מכירה או מתנה בפני עדים לריך להודיע קודם לכן לשני עדים ולומר דעו לכם שמכירה (6) זו או מתנה של שדה זו שאני רולה לעשות לפלוני שלא ברלון נפשי אעשה כי אונסני ומכריחני בטל כרחי ולא יהיה ממש באוחו שטר שאעשה והיום או למחר תבענא ליה

לא תועיל המודעא כדמוכח בערכין בפרק האומר בסופו (דף כא:)

גבי גט דמהני ביטול המודעות והוא הדין לכל השטרות: הודאה

בדינא ומרענא לשטרא אפומייכו

שמסרתי מודעה לפניכם קודם

שנעשה השטר. ודוקא קודם כתיבת

השטר אבל אחרי כן אין המודעא שוה

כלום דחם כן כל השטרות שבעולם

כשיתחרט אחר שנעשו ונמסרו

בכשרות יבא לפוסלן: ואין לריך לומר

כסובו. שטר מודעא. כללא דמילתא

כל מידי דוכות הוא לו אין העדים

לריכין ליטול הימנו רשות. והא דלא

כייל ותני להו ולימא מחאה ומודעא

וקנין בפני ב' ואין לריך לומר כתובו

היינו משום דרבא קאמר להו משמיה

דר"נ ולאו בחד יומא שמעינהו אלא

כל מילתא שמעה באפי נפשיה והדר

חברינהו רבא כחדא כסדר כמו

אואין צריך לומר כתובו ימודעא בפני שנים ואין צריך לומר כתובו יהודאה בפני שנים וצריך לומר כתובו יקנין בפני שנים ואינו צריד לומר כתובו הוקיום שמרות בשלשה (סימן ממה"ק) אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי האי קנין היכי דמי אי כמעשה בית דין דמי ליבעי תלתא אי לא כמעשה בית דין דמי אמאי אינו צריך לומר כתובו בתר דבעי הדר פשמא לעולם לאו כמעשה בית דין דמי והכא מעמא מאי דאינו צריך לומר כתובו

משום ידסתם קנין לכתיבה עומד רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו לא כתבינן מודעא אלא אמאן דלא ציית דינא אביי ורבא דאמרי תרוייהו יאפי' עלי ועליך אמרי נהרדעי כל מודעא דלא ששמען. והיינו דכתבינן ביטול מודעי בשטרי מכירה ומתנה דמעתה

שמא עד אחד בכתב אין חשוב עדות שאין שטר אלא בב׳ להכי לא מהני בההיא דכתובות אפי׳ יולא כתב ידו אלא א״כ זוכר בראיית עדות ול״ע בההיא דעד אחד בכתב בגט פשוט ד (לקמן דף קסה. ושם ד״ה אמר) א וא״ת מאי קמ״ל דאין ל״ל כתובו פשיטא כיון דוכותו הוא ובמחאה איכא למימר דנקיט ביה ואין ל"ל כתובו אגב אחריני ולא אתא לאשמועינן במחאה אלא שהיא בפני ב' אבל במודעא קשה למאי אינטריך וי"ל דאתא לאשמועינן דאע"פ שלא נוה להם לכתוב והם כתבו שלוה כשרה ולא מיחזי כשקרא דמסתמא לפיכך מחה או מסר מודעא בפניהם כדי שיכתבו ה: קברן בפני ב' ואין צריך בו'. אומר ר״ת דלא אתא למעוטי שלא יהא חשוב קנין כשנשה שלא בפני שנים דהא אמרינן בקדושין (דף סה:) דלא איברו סהדי אלא לשקרי ואמרי׳ בפ׳ הזהב (ב״ת דף מו.) גבי היה עומד בגורן כו׳ ואי אמרינן מטבע נקנה בחליפין ניקנינהו ניהליה אגב סודר ומפרק דלית ליה סודר ולקנינהו אגב קרקע דלית לי׳ והא עומד בגורן קתני כשאינו שלו איכפל תנא לאשמועינן בגברא ערטילאי דלית ליה כלום אלא ש"מ דאין מטבע נקנה בחליפין ואי לא חשיב קנין בלא עדים לישנינן דליכא עדים ז ועוד דבפ"ק דסנהדרין (דף ו.) אמרו רבנן פשרה לומר ביחיד אע"ג דפשרה בעיא קנין כדמסיק התם: ראין צריך בתובו. וכותבין בלא רשותו כל זמן שלא חזר בו " ומיהו יכול לחזור בו כדאמרינן לקמן בפ׳ המוכר את הספינה (דף עו.) זכו בשדה זו לפלוני וכתבו לו את השטר חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה והא דאמרינן בריש אע"פ (כתובות דף נה. ושם ד"ה כתובו) כתובו וחתומו והבו ליה קנו מיניה לא לריך לאימלוכי ביה לאו דוקא משום דאמר להו כתובו דאפי׳ לא אמר להו נמי כדאמרינן הכא אלא משום דבעי למימר לא קנו מיניה לריך לאימלוכי ביה אע"ג דאמר להו כתובו: קרום ששרות בשלשה. אע"ג דר"נ גופיה ס"ל בסנהדרין (דף ה:) ב' שדנו דיניהם דין קיום שטרות שאני כדפ״ה דאי ליכא אלא ב' מה יש בין קיום שטר לשטר שלמעלה הימנו הכא תרי חתימי והכא תרי חתימי ודומה לב' עדים ששמעו מפי עדים שלמעלה שהשטר כשר ועד מפי עד פסול אבל כשהם ג' ניכר שהם ב"ד שהעידו עדים לפניהם על כתב ידם והכשירו השטר ודומה לפסק דין והא דאמרינן בפ׳ ב׳ דכתובות (דף כב. ושם ד"ה ודלמא) ג' שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהן לריכי למיכתב במותב תלתא הוינא וחד ליתוהי ואמר ר"נ ואי כתב ביה בי דינא תו לא לריך ודלמא ב"ד חלוף הוא דאמר שמואל ב" שדנו דיניהן דין דכתב ביה בי דינא דרבנן דבי רב אשי ודלמא רבנן דבי רב אשי כשמואל סבירא להו לא ששמואל סובר דקיום שטרות בשנים " אלא ה"פ ודלמא רבנן דבי רב אשי סבירא להו בקיום שטרות כדשמואל בעלמא אבל שמואל מני סבר שפיר דקיום שטרות בג' אע"ג דבעלמא ב׳ שדנו דיניהן דין כמו ר״נ וא״ת י׳ דרב נחמן גופיה האמר בב״מ (דף לא:) גבי עובדא דאיסור גיורא ורב ספרא עבוד עסקא וכו' משמע התם דתרי לאו ב"ד מדקאמר ליה זיל אייתי לי תלתא דפלגת קמייהו א"נ תרי מגו תלתא וי"ל דהתם מיירי דלא עשאן ב"ד בפירוש אלא פלג

בשירוש בשנים סגי ווע"ע תוס׳ גיטין לב: ד"ה ורב נחמן]: אמאן דלא ציית דינא בו'. מימה מודעה דמהי הי דגיטין ודמתנה גלוי מילתא הוא דודאי הוא אנוס בשום ענין שאין יכול לבא לבית דין ' ואי דוביני והא אמר רבא לא כתבינן מודעא אזביני וכ״ת רבה ורב יוסף לית להו דרבא מ"מ הוה ליה למיפרך ולשנויי כדפריך בסמוך אנהרדעי ועוד והא אביי ורבא גופייהו דאמרי תרוייהו אפי׳ עלי ועליך א״כ לא איירי במודעא דוביני וכי ההוא מעשה דפרדיסא לא שייך הכא דאפי׳ ליית דינא פשיטא דכתבינן:

קמייהו בסתם הלכך אי קמי תרי פלג נראה דלעשותן עדים נתכוין

ואי קמי תלת פלג נראה דלעשותן ב"ד נתכוין אבל במקום שעשאן

דהא אפילו יתברר לנו שלא שמע המחזיק מחאה מהני לבטל החזקה וגם במודעא תקנת חכמים היא להליל הנאנס וקיום שטרות נמי משום דמעשה ב"ד הוא וכל מעשה ב"ד נכתב שלא מרצון החייב ועוד אומר ר"י ששמע מן ר"ת שנוהגים לשלח העדים עדותם באיגרת לב"ד וחשיב עדות והא דדרשינן בספרים מפיהם ולא מפי כתבם לא אתא אלא למעוטי דוקא אלם שאינו בר הגדה ב אבל ראוי להגדה אין הגדה מעכבת בו והא לאמרינן בפ"ב דכתובות (דף כ.) כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אחר כמה שנים והוא שזוכר מעלמו אבל אין זוכר מעלמו לא ב היינו כשאינו מוליא כתב ידו בב"ד ועוד

רבינו גרשום

אין צריך לומר. לעדים כתבו שבלא ציוויו יכולין לכתוב שמיחה משום דזכות לכתוב שמיחזו נושוב הוא לו שכותבין: רחוי שנים. ואמר אני מנה לפלוני. זה אין כותבין . אלא אם כן אמר להו כתובו משום דחוב הוא לו: תפש משום דווב הוא לון הפש קנין משום דבר בעולם בפני שנים אין צריך לומר להם כתובו ומפרש לקמן: ְקיום שטרות. צריכים שטוווו. צוכנים להציו שנים בפני ג' בית דין על חתימת עדים: הא קשיא לי. [הא] דאמר רב נחמן בקנין אי כמעשה בית דין דמי דמה בית דין אין נמלכין וכותבין אף קנין נמי אין צריך לימלך בו העדים אם כן ליבעי ג' דומיא דב"ד אין צריך וכו': דסתם קנין . . לכתיבה עומד. דאיז לאחר קנין כלום: אלא אמאן דלא קנין כלום: אלא אמאן דלא ציית דינא. אבל אי גברא דציית הוא לא כתבי׳ עליה:

בפני ב'. אדם שמודה לחבירו בפני ב' שחייב לו מנה ל"ל כתובו שילוום הלוה לכתוב לו שטר למלוה לעדות דכל שעה שירצה לגבות חובו יוציא שטרו על הלוה אבל שלא ברשות לוה אין כותבין דחוב הוא לו וכיון דעל הלוה לכתוב והוא לא לוה איכא למימר דלא ניחא ליה לעשות חוב שחייב מלוה בשטר דעד השתא הוה מלוה על פה ואע"ג דהודה בפני עדים נאמן הוא לומר כל שעה שירצה פרעתי דקיי"ל (לקמן קע.) המלוה לחבירו בעדים ה"ל לפרעו בעדים ועכשיו כשיש בידו שטר חין הלוה נאמן לומר פרעתי אלא א"כ יביא עדים שפרע בפניהם אפילו הוליא המלוה על הלוה כתב ידו של לוה שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין ואינו נאמן לומר פרעתי כ״ש בשטר שיש בו עדים: קנין. סודר על כל דבר בפני ב' ולא בעי תלתא. ומשום דגבי קיום שטרות אמר ג' הולרך לפרש בכל הני דדי בשנים: ואין ל"ל כחובו. כדמפרש טעמא לקמן: קיום שטרות בג'. מי שיש לו שטר על חבירו וחושש שמא ילכו העדים למדינת הים או ימותו וכשיבא לגבות חוב הכתוב בשטר יטעון הלוה כי פרוע הוא או מזוייף הוא ויצטרך לקיים שטרו בעדים המכירים חתימת ידי עדים שבשטר ולא ימלא כילד יעשה הולך לב"ד ומביא העדים עלמן ומעידין על חתימת ידיהן בפני ב"ד והם כותבים בסוף השטר למטה מחתימת העדים במותב תלתא כחדא הוינא ונפק שטרא דא קדמנא ואתו פלוני ופלוני ואסהידו אחתימות ידייהו ואישרנוהי וקיימנוהי כדחזי וחותמים בו ג' הדיינים והוא הנפק וגם אשרתא דדייני. ולכך לריך ג' דשנים שדנו דיניהן דין אלא שנקראין ב"ד חלוף בסנהדרין (דף ג.) והכא אפי׳ דיעבד נמי לא דא"כ מה יש בין הנפק לשטר שלמעלה הימנו הכא תרי חתימי והכא תרי חתימי ודומה לב' עדים שמעידים ששמעו מפי עדים שלמעלה שהשטר כשר ועד מפי עד פסול אבל כשהן ג' והן ב"ד זו עדות גמורה שהעידו על חתימת ידן לפני ב"ד והכשירו ב"ד את השטר ועכשיו חותמין ב"ד ששטר זה כשר הוא ודומה לפסק דין: אמר רצא אי קשיא לי. בכל הנך דינים דאמר לי רב נחמן גבי קנין לחוד הוא דקשיא לי האי קנין למאי מדמי ליה רב נחמן אי כמעשה ב"ד דמי ומשום דדומה לדין של דיינין שמוליאים מזה ונותנין לזה ואף עדי קנין ע"י עדותן שרואין בקנין יולא ממון זה בשעת הקנין מיד המקנה ליד הקונה ומשום דדמי למעשה ב"ד קאמר ר"נ אין ל"ל כתובו אלמאא אע"ג דחוב הוא למקנה לכתוב שטר וליפות זכותו של קונה אפ״ה כותבים העדים בלא רשותו כדין כל מעשה ב"ד שכח ב"ד יפה והפקירן הפקר לכתוב כל הנעשה בפניהן וא"כ ליבעי ג' כקיום שטרות: **ואי לאו כמעשה ב"ד** דמי. ומשום הכי קאמר דסגי בב' אמאי אינו ל"ל כתובו והלא חוב לו לכתוב בלא רשותו: לעולם לאו רמעשה ב"ד. דהא ודאי סהדותא בעלמה הוא ומשום הכי סגי בב': דסתם קנין לכחיבה עומד. משום דאין לאחר קנין כלום דכיון דמקנה ליה בסודר בפני עדים וממהר להקנותו מיד ואינו מדחהו עד שילך וימשוך במטלטלין או ילך ויחזיק בקרקעות מחכוין הוא להקנותו בעין יפה ומסתמא רוצה שיכתבו לו כדחמר בכתובות בפ' אע"פ (דף נה.) אמר לעדים כתובו וחתומו והבו ליה קנו מיניה לא לריך לאימלוכי ביה כשירלו לכתוב השטר שמא חזר דסתם קנין לכתיבה עומד אבל לא קנו מיניה איכא למ״ד התם לריך לאימלוכי ביה ואע״ג דליום בהדיא לכתוב לו: אמאן דלא ליים דינא. סרבן בדין דאי ליים דינא לימא ליה לא

אניסת דאי קאנים לך אמאי לא תבעת ליה בדינא: אפי׳ עלי ועליך.

:דנייחינו דינא ראוי לכחוב עלינו מודעא דוימנין דאין ב"ד מזומן מיד